

På sporet av pentekostal sjelesorg

En kvantitativ studie blant pinsepastorer

Jarle Waldemar

Høyskolen for ledelse og teologi (HLT)

ABSTRAKT

Sjelesorg har gjennom kirkens historie vært en sentral del av kirkens diakonale oppdrag. Likevel finnes det begrenset empirisk forskning på pentekostal sjelesorg i norsk kontekst. Denne studien undersøker hvordan sjelesorg forstås og praktiseres blant pinsepastorer i Norge. Studien bygger på en survey blant 66 pastorer i Pinsebevegelsen i Norge, der enkelte spørsmål er hentet fra en tidligere studie av sjelesorg i Den norske kirke, supplert med egenutviklede spørsmål og åpne fritekstsvår. Funnene sammenholdes med publiserte funn fra Den norske kirke og analyseres deskriptivt og gjennom kvalitativ innholdsanalyse. Analysen viser at pentekostal sjelesorg har en tredelt praksis med vekt på lytting og empati, veiledning og rådgivning, samt åndelig støtte og forbønn. Sammenlignet med folkekirkelige studier fremstår praksisen som mer eksplisitt trosorientert, med en tydeligere tros-, vekst-, helbredelses- og fortolkningsorientert tematisk profil. Artikkelen konkluderer med at pentekostal sjelesorg kan forstås som en triologisk praksis, der sjelesorgen forstås som åpen for Den Hellige Ånds nærvær og virke, samtidig som dette aktualiserer behovet for etisk refleksjon om pneumatologisk frimodighet, pastoralt ansvar og konfidentens autonomi.

Stikkord: Pinsebevegelsen, sjelesorg, praktisk teologi, pentekostal teologi, ekklesiologi.

INNLEDNING

Historisk sett har kirken en lang tradisjon for diakonal virksomhet rettet mot mennesker. Kirkens helbredende tjeneste har stått sentralt i generasjoner. Både bønn, omsorg for syke og sjelesorg har vært en viktig del av kirkens diakonale oppdrag. Sjelesorgen har fulgt kirken fra første stund (Grevbo, 2006, s. 22), og gjennom kirkehistorien har den trådt fram i utallige former. Som fagfelt har sjelesorgen vært gjenstand for omfattende teologisk refleksjon og empiriske studier i luthersk kontekst. I norsk pentekostal sammenheng har derimot sjelesorg i liten grad vært gjenstand for systematisk forskning. For å si noe om pentekostal sjelesorg undersøker denne studien pinsepastorers forståelse og praksis, og sammenholder funnene med studien av sjelesorgpraksis i Den norske kirke hos Grung et al. (2016). Forskningsspørsmålet er derfor: *Hvordan praktiseres og forstås sjelesorg blant pinsepastorer i Norge, og hvilken sjelesorgfaglig profil trer fram i sammenligning med sjelesorgpraksis i Den norske kirke?*

PENTEKOSTALISMEN

Pinsebevegelsen i Norge regnes som det nest største protestantiske trossamfunnet, men kan mer presist beskrives som en bevegelse av selvstendige kirker med om lag 40 000 medlemmer (Statistisk sentralbyrå, 2025). Den pinsekarismatiske bevegelsen har sitt opphav i Azusa Streetvekkelsen tidlig på 1900-tallet. Vekkelseskristendommen var preget av omvendelsesforkynnelse og den personlige erfaringen av Gud. Sangen, vitnesbyrdet, åndsdaopen, tungetalen og endetidsforkynnelsen sto sterkt. Det som derimot sto svakere, var den systematiske teologien og dokumentasjonen av den. For de første pinsevenner var den løse formen og den frie organiseringen et viktig anliggende. Med røtter fra hellighetsbevegelsen vendte man seg bort fra formaliserte ritualer. Åndens fylde og Åndens ledelse sto i sentrum. Pentekostalismen, som regnes som en av de raskest voksende retningene innen kristendommen, søker å holde fast ved den bibelske læren samtidig som den gir rom for Guds Ånd å virke i troendes liv. Pentekostal teologi søker å integrere åndelige erfaringer med bibelsk lære og har som mål å føre mennesker nærmere Gud og Hans hensikt for verden (Anderson, 2004; Hollenweger 1986, 1997; Sørensen & Waldemar, 2023).

En av de fremste autoritetene innenfor pentekostalismen, Walter Hollenweger, hevder at de første ti årene av pinsevekkelsen representerer selve kjernen, og ikke bare begynnelsen av bevegelsen (Hollenweger, 1986). Den tidlige pentekostale spiritualiteten har dermed blitt normgivende for hele den pentekostale tradisjonen (Hollenweger, 1997). Som følge av dette har utviklingen av pentekostal tro og praksis i stor grad vært forankret i de tidlige årene av pinsevekkelsen. Et sentralt begrep innen pinsebevegelsen er *pentekostal tro og praksis*, som brukes for å uttrykke sammenhengen mellom pinsevenners tro og spiritualitet. Det dreier seg ikke primært om skriftfestede dogmer, men om hvordan troen leves ut i praksis. Denne forståelsen har historiske røtter i den wesleyanske hellighetsbevegelsen, med dens vekt på både forkynnelsen av og erfaringen med det femfoldige evangeliet: Jesus som frelser, helbreder, helliggjører, åndsdooper og den kommende konge (Land, 2010). Land påpeker imidlertid at det primære målet med pentekostal spiritualitet ikke var å akkumulere enkeltstående erfaringer, selv om erfaringsdimensjonen ble sterkt fremhevet. Hovedanliggendet var snarere å erfare livet som en del av det bibelske dramaet og å delta i Guds frelseshistorie. Som Land uttrykker det: «This spirituality is Christocentric precisely because it is pneumatic; its 'fivefold gospel' is focused on Christ because of its starting point in the Holy Spirit» (Land, 2010, s. 23).

De første pinsevenner i Azusa Street-vekkelsen la stor vekt på Den Hellige Ånds personlige involvering i den troende gjennom en personlig opplevelse. Sentralt sto den personlige omvendelsen og den personlige søken etter berøring av Den Hellige Ånd, noe som ofte førte til såkalte *alterkall*. I de fleste tilfeller var det å komme fram til første benk, knele ned og få hjelp til å «be seg gjennom» utfordringer man stod i. Pinsevenner oppfordret regelmessig til å bringe alle sine behov til alteret, «der helbredelsens vann flyter» (Vining & Decker, 1996). Slike alterpraksiser kan forstås som viktige sjelesørgeriske arenaer, men sjelesorg ble i mindre grad utviklet som en selvstendig og systematisert praksis. Sjelesorgens funksjon var derfor ofte integrert i forbønn, alterpraksis og menighetens karismatiske liv, snarere enn organisert som et eget fagfelt i pentekostale menigheter.

Sjelesorg i pinsekarismatisk tradisjon

Mathew (2020) viser hvordan amerikansk pentekostal sjelesorg har utviklet seg fra et sterkt fokus på konvertering til en bredere forståelse av omsorg for åndelige behov. Han peker på at pastorens omsorgsfunksjon fikk økt oppmerksomhet i kristen kontekst i USA fra 1950-tallet, og at systematisk opplæring etter hvert ble en del av teologistudiene. Dette gjaldt imidlertid i mindre grad blant pinsevenner. Selv om mange pinsepastorer tilbød sjelesorg, hadde de fleste begrenset opplæring på området, og bibelskoler og institutter ga lite undervisning i sjelesorg. Først fra 1990-tallet og fremover fikk sjelesorg økt oppmerksomhet i pentekostale sammenhenger. Dette har bidratt til en mangel på helhetlig teologisk forståelse og vitenskapelig materiale om pentekostal sjelesorg (Vining & Decker, 1996; Mathew, 2020; Decker et al., 2021). I senere år har tematikken fått større oppmerksomhet, og flere har utforsket teologiske aspekter ved pentekostal sjelesorg (Buker, 2021, 2022; Cartledge, 2001; Decker, 1996, 1997; Decker et al., 2021, 2022; Engelbret, 2019; French, 2017, 2019, 2021, 2022; Mathew, 2002; McMahan, 1995; Parker, 2014, 2016; Serrano, 2003; Vining & Decker, 1996).

I skandinavisk sammenheng finnes det begrenset akademisk forskning som direkte behandler sjelesorg i pinsekarismatiske miljøer. Dette innebærer at norske beskrivelser i stor grad må hentes fra praksisnære kilder, intervjuer, populærvitenskapelige bidrag og bredere studier av pentekostal spiritualitet. Slike kilder kan ikke erstatte empirisk forskning på sjelesorg, men de gir likevel innblikk i hvordan sjelesørgeriske praksiser historisk har blitt forstått og utøvd i bevegelsen. Tunhavs (2020) studie av svensk pentekostal spiritualitet viser for eksempel at samtidige nordiske pinsemiljøer fortsatt preges av kontinuitet med tidlig pinsebevegelse gjennom Jesus-sentrering, Bibelens autoritet, lokalmenigheten som relasjonsfellesskap, bønnens betydning, forventning om guddommelig helbredelse og lengsel etter Gud. Selv om dette ikke er en studie av sjelesorg, bidrar den til å plassere sjelesorgen innenfor en bredere nordisk pentekostal praksis- og spiritualitetskontekst.

Et praksisnært innblikk i sjelesorgens plass i norsk pinsebevegelse gis av pastor og forkynner David Østby (f. 1935), en sentral stemme i bevegelsens etterkrigshistorie. Med utgangspunkt i lang erfaring sier han: «Om en lekmannsbevegelse har hatt nok kunnskap om sjelesorgens betydning, kan være et spørsmål» (David Østby, personlig kommunikasjon, 26. oktober 2024). Østby peker på at sjelesorgen i Pinsebevegelsen i Norge har vært preget av to spor. På den ene siden har det foregått mye sjelesorg i tilknytning til bønneringer og bønningsamlinger, slik som i Filadelfiakirken Oslo, der samlingene skapte rom for samtale, undervisning og forbønn. På den andre siden beskriver han en praksis preget av varierende kompetanse, og viser til at en konservativ og til tider lovisk tilnærming har skapt utfordringer for enkelte medlemmer: «Vi har mistet venner på grunn av en ukjærlig og manglende respekt for

mennesker.» Utsagnene illustrerer en spenning i den pentekostale sjelesorgarven: en rik tradisjon for bønn, nærvær og menighetsbasert omsorg, kombinert med et behov for større refleksjon, faglig kompetanse og respektfull tilnærming.

Et lignende praksisnært perspektiv finnes hos Marit Landrø, Pinsebevegelsens første kvinnelige pastor (1993), ofte omtalt som en pioner i pentekostal sjelesorg i Norge. Landrø beskriver sjelesorg som «omsorg for hele mennesket» og understreker betydningen av et trygt rom der konfidenten kan snakke fritt uten å bli belært. Samtidig beskriver hun en bevegelse fra mer ad hoc-preget praksis mot større faglig bevissthet, og uttrykker varsomhet med religiøst språk og med å legitimere egne vurderinger «i Guds navn» (Landrø, personlig kommunikasjon, 28. juni 2024). Hun fastholder forventningen om Guds nærvær i sjelesorg, men beskriver Åndens bidrag primært som visdom som kan komme til uttrykk gjennom samtale spørsmål og prosess. I et intervju i *Vårt Land* aktualiserer hun denne spenningen ved å peke på hvordan sjelesorgrommet kan romme mennesker som lever med sterke lojalitetskonflikter og frykt for konsekvenser i menighetsliv og tjeneste, også blant ledere. Hun reflekterer i den forbindelse over at bevegelsen tidvis kan være «flinkere på postulat enn på refleksjon» (Larsen, 2021). Også dette er primært et praksisnært vitnesbyrd, men det aktualiserer behovet for forskning på hvordan sjelesorg forstås og praktiseres i dag, særlig der teologiske normer, identitet og menighetsmessige konsekvenser møtes.

Til tross for fraværet av akademiske arbeider om sjelesorg i pinsekarismatiske miljøer i Norge, finnes det enkelte populærvitenskapelige utgivelser som gir innblikk i feltet. Ett eksempel er Ragnar Rudmoens *Omsorg og sjelesorg*, der sjelesorg beskrives som hjelp «på det åndelige plan», og der sjelesørgeren må lytte både til den som søker hjelp og til Den Hellige Ånd (Rudmoen, 2004, s. 17). Her framheves sjelesørgerens dobbelte lytting, både til mennesket og til Ånden, som en forutsetning for å kunne møte den enkeltes behov. Et annet bidrag kommer fra Ester Rolén, mangeårig leder for Samtalesenteret i Filadelfiakirken Oslo, som i håndboken *En enkel samtale om det vanskelige* (2014) tar opp temaer som kjærlighetsomsorg, selvbilde, slitenhet, relasjonsproblemer, selvmord, angst og depresjon. Disse bidragene er ikke forskningsbaserte, men de viser at sjelesorg har vært tematisert i bevegelsen som praktisk omsorg, samtale, forbønn og åndelig veiledning.

Et relevant akademisk bidrag i norsk sammenheng er Waldemar (2023), som utforsker pastorrollen i Pinsebevegelsen i Norge. Selv om sjelesorg ikke er studiens hovedfokus, viser funnene at pastorene bruker begrenset arbeidstid på sjelesorg, samtidig som de uttrykker ønske om å prioritere dette i større grad. I norsk sammenheng foreligger det dermed fortsatt en markant mangel på forskning og vitenskapelig publisering om pentekostal sjelesorg. Samlet sett viser litteraturen og de praksisnære kildene at sjelesorg har vært til stede i norsk pinsebevegelse, men ofte integrert i forbønn, samtale, menighetsliv og karismatisk praksis snarere enn utviklet som et eget akademisk og profesjonalisert fagfelt. For å kunne analysere hva som eventuelt er særpreget ved pentekostal sjelesorg, må denne praksisen ses i lys av hvordan sjelesorg ellers er beskrevet i norsk faglitteratur.

SJELESORG I NORSK KONTEKST

En måte å beskrive sjelesørgeriske tilnærminger på er å skille mellom kerygmatiske sjelesorg på den ene siden, konfidentsentrert sjelesorg på den andre, og en midtposisjon som Okkenhaug (2002) kaller *kirkelig orientert tros- og livshjelp*. Grevbo (2006) utvider dette ved å tegne et veikart

over sjelesorgfeltet, der han beskriver åtte sjelesørgeriske tradisjoner eller hovedretninger langs samme akse: kerygmatiske, evangelikal, karismatisk, spirituell, ekklesial, analytisk, terapeutisk og sosio-politisk. Han plasserer disse på aksene for å synliggjøre de ulike grunnidéene som bærer tradisjonene. I den ene enden finner vi den kerygmatiske eller budskapsformidlende sjelesorgen, i den andre den konfidentsentrerte tilnærmingen, som i større grad bygger på terapeutiske og psykologiske perspektiver. Dette kan leses som en underliggende spenning mellom kerygma/teologi på den ene siden og terapi/psykologi på den andre.

Historisk har kerygmatiske eller budskapsorienterte sjelesorgspraksiser hatt en fremtredende posisjon i store deler av 1900-tallet (Grevbo, 2006, s. 308) og forstått sjelesorg primært som formidling av Guds åpenbaring til enkeltmennesker. Etter hvert har feltet blitt utfordret og beriket gjennom impulser fra blant annet psykodynamisk psykoterapi, systemisk praksis og narrativ terapi. I denne utviklingen har den konfidentsentrerte sjelesorgen vokst frem som et alternativ, der konfidenten – den som søker hjelp – plasseres i sentrum. Denne tilnærmingen kritiserer kerygmatiske sjelesorg for å kunne overskygge menneskets eksistensielle erfaringer og subjektive opplevelser, og legger derfor større vekt på lytting, spørsmål og utforskning av den enkeltes livssituasjon. Samtidig er også den konfidentsentrerte modellen blitt kritisert for å være for terapeutisk orientert og for å miste noe av sitt teologiske særpreg (Okkenhaug, 2002, s. 17). Mellom kerygmatiske og konfidentsentrerte sjelesorg finnes det ulike mellomposisjoner. Blant disse finner vi modeller som kirkelig orientert tros- og livshjelp (Okkenhaug, 2002), viatorisk sjelesorg (Grevbo, 2018) og dialogisk sjelesorg (Stifoss-Hanssen et al., 2019). Selv om de har ulike betoning, deler de en grunnleggende forståelse av sjelesorg som både relasjonell og teologisk orientert. I forlengelsen av dette hevder Austad og Johannessen-Henry (2020) at den tidligere «indre kampplassen» mellom kerygma/teologi og terapi/psykologi i stor grad er forlatt til fordel for en mer integrativ tilnærming. I stedet søkes det nå former for terapi og teologi som gjensidig kan komplettere og støtte hverandre i sjelesorgspraksis.

Eide (2014) gir et interessant blikk på hva sjelesorgsamtalen kan romme. Ved å løfte fram bibelteksten om disiplene som møtte Jesus på vei til Emmaus, gir han perspektiver på hva som inspirerer og motiverer den kristne sjelesorgen. Eide bruker begrepene *forståelse* og *fordypning*. *Forståelse* innebærer hvordan Jesus «involverer seg i samtalen ved å vise interesse for det de snakker om» (Eide, 2014, s. 11). Her peker Eide på sjelesørgerens evne til å lytte, være til stede, skape trygghet og etablere en arena som gjør at konfidenten kan dele fra sitt sårede hjerte til et varmt, engasjert og lyttende hjerte. Den trygge relasjonen er en forutsetning for at konfidenten våger å åpne opp for det som ligger skjult i sitt indre. Ved siden av forståelse anvender Eide begrepet *fordypning*. *Fordypning* innebærer å åpne opp for det teologiske perspektivet. Ved å sette konfidentens opplevelser inn i en teologisk ramme, formidler man en dypere forståelse av livet og samtidig Gud. Eide forklarer: «Ved å gi en ny tolkning (gresk: *hermeneusen*) av hendelsen, formidler han (Jesus) samtidig en dypere forståelse av Gud. Fordypningen skjer gjennom en tolkning av skriftene. Han åpnet skriftene» (Eide, 2014, s. 12). Summen av nærvær og tolkning skaper liv og tro i Emmausvandrernes hjerte. Det trygge og frie sjelesorgrommet gir dermed anledning både til lytting og til å bringe Skriftens ord og den kristne tro inn i dialogen. Eide beskriver dette som *en bevegelse mot forståelse* og *en bevegelse mot fordypning*. I dette ligger det at sjelesørgeren skaper rom for å bevege seg i retning av aksept og undring i møte med konfidenten, samtidig som en forsiktig åpner for Guds levende ord i menneskers liv. Ordet bevegelse er her sentralt: Sjelesørgeren må gå i nødvendig sakte tempo for ikke å bli for styrende eller invaderende i møte med konfidentens narrativ og liv. Eide oppsummerer: «Først viser han (evangelisten Lukas) disiplenes følelser, sorgen. Dernest viser han

hvordan Jesus lytter seg fram til måten hendelsesforløp og mening forholder seg til hverandre. Det er her det åndelige smeltepunkt ligger» (Eide, 2014, s. 13).

Det er foretatt flere studier som er relevante i forbindelse med sjelesorg i Norge. Grung et al. (2016) viser at prester og diakoner i Den norske kirke har betydelig sjelesorgpraksis. Sjelesorgen framstår som overveiende konfidentsentrert og er tilgjengelig for flere enn kun kirkens medlemmer. Studien viser blant annet at respondentene ofte brukte begreper som samtale, lytting og nærvær når de skulle beskrive sin rolle som sjelesørger. Dette synet underbygges også av Stifoss-Hanssen et al. (2019) som utforsker presters og diakoners syn på sjelesorg. De skriver: «Mye kan tyde på at problemstillingen med kerygmatiske versus konfidentsentrert sjelesorg er tilbaketrukket, slik det går fram av svarene til våre respondenter.» (Stifoss-Hanssen et al., s. 89).

Jakobsen og Jakobsen (2022) hevder at diakonene bruker kirkelige ressurser i svært liten grad, og at det med fordel kunne blitt anvendt i større grad. Med kirkelige ressurser menes ressurser hentet fra kristen tro og tradisjon, eksempelvis bibelbruk, bønn, liturgier, trospraksiser og samtaler om Gud og tro. Studien peker også på at ingen av diakonene trekkes mot en budskapsorientert sjelesorg. Diakonene bruker heller ikke bønn eller bibellesning som en del av sine sjelesorgsamtaler. Dersom konfidensen selv ikke åpner opp for trospektivet, viser studien at sjelesørgeren er forsiktig med å entre dette landskapet.

Grung et al. (2016) argumenterer for en nødvendig reorientering innenfor sjelesorgfeltet. Reorienteringen handler ikke bare om metode, men om hvordan sjelesorg forstås i lys av endrede kirkelige og samfunnsmessige vilkår. I et mer pluralisert samfunn møter sjelesørgere mennesker med ulik grad av kirkelig tilhørighet, ulike livssynsmessige referanserammer og ulike forventninger til hva en sjelesorgsamtale skal romme. Samtidig har impulser fra kontekstuell teologi, frigjøringsteologi, empirisk praktisk teologi og terapeutiske fagtradisjoner utfordret en forståelse av sjelesorg der teologisk normativitet alene definerer samtalsens form og innhold. Grung et al. understreker derfor betydningen av å ta utgangspunkt i det konkrete arbeidet profesjonelle sjelesørgere faktisk utfører, og i hvordan de selv beskriver sin praksis.

I denne artikkelen søker jeg å bidra til denne reorienteringen ved å undersøke hvordan sjelesorg forstås og praktiseres i en pentekostal kontekst. Dersom sjelesorgfeltet skal utvikles med utgangspunkt i empiriske beskrivelser av faktisk praksis, bør også praksiser utenfor folkekirkelige og institusjonelle sammenhenger undersøkes. Pinsepastorenes sjelesorg gir her et viktig komparativt perspektiv. Studien kan synliggjøre både overlapp med etablerte norske sjelesorgmodeller og særtrekk knyttet til en mer eksplisitt trosorientert, menighetsbasert og pneumatologisk forståelse av sjelesorg. Slik kan pentekostale perspektiver bidra med nye nyanser til diskusjonen om hva sjelesorg er, og hvordan sjelesorg utøves i norsk kirkelig kontekst.

PENTEKOSTALE PERSPEKTIVER PÅ SJELESORG

Fordi det finnes lite empirisk forskning på pentekostal sjelesorg i norsk og skandinavisk kontekst, brukes her to amerikanske bidrag som konstruktive eksempler på hvordan sjelesorg kan forstås teologisk innenfor en pentekostal ramme. Bidragene er valgt fordi de eksplisitt forsøker å utvikle modeller for sjelesorg med utgangspunkt i Den Hellige Ånds nærvær, ledelse og virke. De brukes derfor ikke som representative beskrivelser av all pentekostal sjelesorg, men som analytiske ressurser for å identifisere mulige særtrekk ved en pentekostal sjelesorgsforståelse.

Mathew (2020) beskriver en *Spirit-led Model of Pastoral Care*, der sjelesorg forstås som en praksis formet av både bibelske, teologiske, psykologiske og pedagogiske perspektiver. Modellen hviler på en grunnleggende tro på at Gud virker i verden, og at Guds handling er rettet mot forsoning, gjenopprettelse, helbredelse og håp. Hos Mathew er sjelesorg derfor ikke bare en samtale om menneskelige utfordringer, men en praksis der sjelesørgeren søker å lytte til Gud, forstå Guds vilje, hjelpe mennesker til å leve helhetlige liv og styrke lojaliteten til Jesus Kristus. Modellen illustrerer hvordan pentekostal sjelesorg kan forstås som en praksis der menneskelig omsorg og forventning om Guds aktive nærvær holdes sammen.

Et annet konstruktivt bidrag finnes hos Decker et al. (2021), som utvikler det de kaller en *Spirit-centered model of counseling*. Her forstås sjelesorg som en holistisk praksis der Ånden ikke bare er en teologisk bakgrunnsforutsetning, men en aktivt nærværende aktør i samtalen. Modellen bygger på tre grunnleggende antakelser: at Den Hellige Ånd gjennomtrenger skaperverket, at mennesker kan skjelne og delta i Åndens virke, og at Åndens nærvær bringer orden i kaos og inviterer mennesker inn i Guds fortelling. Slik knyttes pentekostal sjelesorg til både ontologi, erkjennelse og praksis: verden forstås som åpen for Åndens nærvær, sjelesørgeren søker å skjelne hva Ånden gjør, og konfidentens livsfortelling tolkes i lys av Guds større forløsningshistorie.

Decker et al. konkretiserer dette gjennom praksiser som vektlegger pneumatologisk forestillingsevne, dialogisk relasjon, narrativ bearbeiding og helhetlig omsorg for menneskets åndelige, psykologiske og kroppslige liv. Særlig viktig er forståelsen av sjelesorgrommet som dialogisk: Sjelesørger og konfident møtes ikke bare i en mellommenneskelig samtale, men i et rom der Den Hellige Ånd forstås som nærværende og virksom. Samtidig understreker modellen betydningen av relasjonell lytting, respekt og tentativ språkbruk. Dermed viser bidraget både den teologiske egenarten og den etiske sårbarheten i pentekostal sjelesorg: Forventningen om Åndens nærvær kan gi håp, retning og åndelig dybde, men krever samtidig varmsomhet, skjelning og respekt for konfidentens egen prosess.

Disse to bidragene tydeliggjør noen teologiske motiver som er særlig relevante for denne studien: forventningen om Guds aktive nærvær, betydningen av bønn og skjelning, en holistisk forståelse av mennesket og en dialogisk forståelse av sjelesorgrommet. I møte med norsk sjelesorglitteratur kan slike perspektiver bidra til å synliggjøre hvordan pentekostal sjelesorg både overlapper med etablerte relasjonelle og teologiske modeller, og samtidig tilfører en tydeligere pneumatologisk dimensjon.

DATA OG METODE

Jeg gjennomførte i 2022 en survey blant pinsepastorer i Norge ved bruk av nettskjema.no. Studien var begrenset til hovedpastorer og medpastorer innenfor Pinsebevegelsen i Norge. Invitasjonen ble sendt ut av Pinsebevegelsen i Norge ved to anledninger, og surveyen ble også presentert under en medarbeidersamling. Totalt deltok 66 pinsepastorer, hvorav 11 var kvinner (17 %) og 55 menn (83 %). 46 % av respondentene oppgir å ha teologisk høyere utdanning, 35 % har bibelskole eller tilsvarende, mens 19 % verken har teologisk utdanning eller bibelskole.

Surveyen var todelt, og resultatene fra første del er presentert i *Den komplekse pastorrollen* (Waldemar, 2023). Denne artikkelen bygger på den delen av spørreskjemaet som omhandler sjelesorg. Spørreskjemaet inneholdt spørsmål hentet fra Grung et al. (2016), egenutviklede

spørsmål med faste svaralternativer og to åpne fritekstspørsmål. Spørsmålene fra Grung et al. ble brukt for å muliggjøre en deskriptiv sammenligning med deres studie av sjelesorgspraksis i Den norske kirke, som hadde 408 respondenter og en svarprosent på 31. Hos Grung et al. ble spørsmålene utviklet med referanse til tidligere forskning i Sverige (DeMarinis, 2003), samt faglig innsikt og ekspertise i forskergruppen. Det foreligger så langt jeg kjenner til ikke opplysninger om at spørreskjemaet er validert som en psykometrisk skala. I denne studien brukes spørsmålene derfor ikke som et validert måleinstrument, men som et sammenligningsgrunnlag for deskriptiv analyse.

Den kvantitative delen kartla temaer i sjelesorgsamtaler, sjelesørgeriske tilnærminger og bruk av kirkelige eller åndelige ressurser. Svarskalaen var «nesten aldri», «av og til», «ganske ofte» og «veldig ofte». Svarene analyseres deskriptivt og enkeltvis, uten sumscore, gjennomsnitt eller samleindekser. I enkelte deler av analysen slås «ganske ofte» og «veldig ofte» sammen for å synliggjøre relativ hyppighet. De egenutviklede spørsmålene ble utformet med utgangspunkt i forskningsspørsmålet, sjelesorgfaglig litteratur og kjennskap til pentekostal praksis. De var eksplorerende, ikke del av en validert skala, og det ble ikke gjennomført en formell pilotstudie. To åpne fritekstspørsmål ble stilt: «Hva er sjelesorg, slik du forstår det?» og «Hva er sjelesorgens mål?» Svarene ble analysert ved hjelp av kvalitativ innholdsanalyse (Cavanagh, 1997; Berg & Lune, 2012), gjennom gjentatt lesning, koding og utvikling av tematiske kategorier. Analysen var hovedsakelig induktiv, men informert av forskningsspørsmålet og sentrale sjelesorgfaglige begreper. Kodingen og analysen ble gjennomført av artikkelforfatteren, og hele spørreskjemaet er gjort tilgjengelig som vedlegg.

Studien ble ikke meldt inn til Sikt, ettersom det ikke ble samlet inn direkte personidentifiserende opplysninger som navn, alder, geografisk plassering eller kontaktinformasjon. Surveyen var anonym, og det var derfor ikke mulig å koble svarene til enkeltpersoner i etterkant. Samtidig kan fritekstsvaret i små kirkelige miljøer innebære en risiko for indirekte gjenkjenning. For å ivareta anonymiteten er materialet analysert og rapportert på gruppenivå. Sitater fra fritekstsvaret er brukt med varsomhet, og opplysninger som kan bidra til identifisering, er utelatt. Det presenteres heller ikke koblinger mellom kjønn, menighetsstørrelse og enkeltutsegn.

En svakhet ved studien er utvalget på 66 respondenter, noe som også diskuteres i *Den komplekse pastorrollen*. Pinsebevegelsen i Norge består av om lag 340 menigheter, organisert som uavhengige enheter innenfor lekmannsbevegelsen. Det finnes derfor ikke en fullstendig oversikt over alle menigheters størrelse, ledelsesstruktur eller pastorale bemanning. Mange mindre menigheter ledes av en ledende eldste eller et eldsteråd, og falt dermed utenfor studiens omfang. Utvalget vurderes likevel som tilstrekkelig til å presentere funn av relevans og verdi, men generalisering må gjøres med varsomhet og innenfor rammen av studiens kontekst.

Forskerens egen bakgrunn fra pentekostal tradisjon gir nærhet til materialets språk og praksiser, men innebærer også en risiko for at erfaringer fortolkes gjennom et pentekostalt begrepsapparat. Begreper som «Åndens nærvær» og «dialogisk sjelesorg» brukes derfor analytisk for å beskrive pinsepastorenes egen forståelseshorisont, ikke for å hevde at tilsvarende erfaringer ikke kan uttrykkes annerledes i andre kirkelige tradisjoner.

FUNN OG ANALYSE

I den følgende analysen presenteres funn knyttet til ulike aspekter av pentekostal sjelesorg-praksis som sjelesorgens omfang, forståelse av sjelesorg, samtalemetoder, kirkelige verktøy og de sentrale temaene som diskuteres i sjelesorgsamtalene. Sammenligningen med Den norske kirke bygger på publiserte data fra Grung et al. (2016). Analysen er derfor primært deskriptiv og komparativ. Siden individdata fra den studien ikke foreligger, er det ikke gjennomført korrelasjonsanalyser eller tester av sammenhenger på tvers av de to materialene. Der tallene sammenlignes, brukes prosentfordelinger og gjennomsnitt som indikatorer på tematiske og praktiske mønstre, ikke som grunnlag for statistisk generalisering.

Sjelesorgssamtalenes omfang

Funnene viser at sjelesorg er langt mer utbredt blant prester og diakoner i Den norske kirke enn blant pinsepastorer. Mens sjelesorg utgjør en regelmessig og integrert del av prestens og diakonens arbeid, fremstår den i mindre grad som en kjerneoppgave blant pinsepastorene. Dette reflekteres både i antall gjennomførte samtaler og i vurderingen av sjelesorgens betydning i tjenesten. Tallmaterialet viser tydelige kontraster: 22 prosent av pinsepastorene oppgir at de ikke har hatt noen sjelesorgssamtaler de siste fire ukene, mot 5 prosent av prestene og diakonene. 24 prosent av prestene og diakonene har hatt ti eller flere samtaler i løpet av en måned, mens 1 prosent av pastorene rapporterer det samme. Majoriteten av pinsepastorene (87 %) har hatt mellom null og fire samtaler i løpet av perioden, mens dette gjelder 40 prosent av prestene og diakonene. Også oppfatningen av sjelesorgens betydning varierer: 81 prosent av prestene og diakonene vurderer sjelesorg som middels eller viktig i sitt arbeid, mot 43 prosent av pastorene. Disse forskjellene peker på at sjelesorg i Den norske kirke har en sterkere institusjonell og teologisk forankring som en del av prestens og diakonens embete, mens sjelesorg i pinsemenigheter i større grad fremstår som en perifer oppgave.

Samtaleteknikker i sjelesorgen

Studien viser at pinsepastorer i langt større grad enn prester og diakoner praktiserer rådgivning og forklaringer i sjelesorgsamtaler. 38 prosent av pastorene oppgir at de gir rådgivning ganske ofte, mot 14 prosent av prestene og diakonene. Når det gjelder forklaringer, er forskjellen mindre, men fortsatt tydelig (22 % av pastorene mot 11 % av prestene og diakonene). I bruken av aktiv lytting og aktiv spørsmålsstilling er det derimot små forskjeller. Nesten alle pastorene benytter aktiv lytting jevnlig, og et flertall rapporterer også hyppig bruk av spørsmålsstilling – omtrent på samme nivå som prestene og diakonene. Når det gjelder overtalelse, skiller gruppene seg noe mer. De fleste i begge grupper oppgir at de nesten aldri bruker dette, men 21 prosent av pastorene svarer at de gjør det av og til, sammenlignet med 6 prosent av prestene og diakonene. Samlet sett indikerer funnene at pastorene i pinsemenigheter i større grad inntar en rådgivende og forklarende rolle i sjelesorgen, og er noe mer tilbøyelige til å bruke overtalelse enn prester og diakoner i Den norske kirke.

Kirkelige virkemidler i sjelesorgen

Pinsepastorer anvender i større grad det vi kan kalle *uttrykksfulle kirkelige virkemidler* i sjelesorgrommet enn prester og diakoner. Med dette menes aktive praksiser for å uttrykke troen, slik som spesifikk og trosfylt forbønn samt aktiv bibellesning i lys av konfidentens liv, noe som samsvarer med pentekostal tro og praksis. Grung et al. (2016) identifiserer åtte ulike virkemid-

ler i sjelesorg, inkludert velsignelsen, forbønn (særskilt og generell), bibellesning, bruk av salmer eller annen litteratur, samt syndsbejdnelse med eller uten skriftemål. Når funnene fra denne studien sammenlignes med Grung et al., trer det fram tydelige forskjeller. Et tydelig eksempel er velsignelsen: Nesten halvparten av prestene og diakonene oppgir å bruke den jevnlig, mens fire av fem pastorer sjelden eller aldri gjør det. Forbønn viser motsatt mønster. Over åtte av ti pastorer rapporterer at de ofte anvender særskilt forbønn, mot kun en tredjedel av prestene og diakonene. Også bibellesning skiller gruppene: rundt 40 prosent av pastorene bruker Bibelen aktivt i samtale, mens dette gjelder 14 prosent av prestene og diakonene. Når det gjelder mer generell forbønn, er forskjellene mindre markante, mens praksiser som salmesang og bruk av annen litteratur er tydelig mer utbredt hos prestene og diakonene. Samlet sett viser dette at prester og diakoner i Den norske kirke tenderer til å forankre sjelesorgen i liturgiske og tradisjonelle former, mens pinsepastorene i større grad anvender forbønn og bibelbruk som direkte redskaper i samtale. Dette reflekterer ikke bare teologiske ulikheter, men også ulike forventninger til sjelesorgens innhold i de to tradisjonene.

Temaer i sjelesorgsamtalene

Funnene avdekker både betydelige likheter og klare forskjeller i hvilke temaer som adresseres i sjelesorgsamtaler. Flere grunnleggende temaer går igjen i begge tradisjoner, særlig familierelaterte problemer, konflikter og gudsbilder. Samtidig peker materialet på ulike tematiske tyngdepunkt, som kan forstås i lys av forskjeller i teologisk profil, kirkelig kontekst og pastoral rolleforståelse.

Blant pinsepastorene er de hyppigst rapporterte temaene familierelaterte problemer, personlig og åndelig vekst og modning, gudsbilder, helbredelse, konflikter, etiske spørsmål, sorg og tilgivelse (jf. tabell 1). Familierelaterte problemer rapporteres av 62 prosent som et tema som forekommer ganske ofte eller ofte, mens personlig og åndelig vekst og modning rapporteres av 58 prosent (jf. tabell 2). Gudsbilder og helbredelse ligger også høyt, med henholdsvis 50 og 48 prosent. Dette antyder at sjelesorg i pinsemenigheter ofte beveger seg i spennet mellom relasjonelle utfordringer, trosmessig bearbeiding og forventning om Guds nærvær og handling. Til sammenligning er de hyppigst rapporterte temaene blant prester og diakoner i Den norske kirke sorg, familierelaterte problemer, konflikter, ensomhet, depresjon, gudsbilder, somatiske lidelser og psykiske lidelser. Sorg skiller seg særlig ut som det klart mest fremtredende temaet i Den norske kirke, der 81 prosent oppgir at dette forekommer ganske ofte eller veldig ofte. Dette står i kontrast til pinsepastorene, der 39 prosent rapporterer sorg på samme nivå. Forskjellen på 42 prosentpoeng peker mot en tydeligere sorg- og kriseorientering i Den norske kirkes sjelesorgmateriale.

Samtidig er det viktig å merke seg at de to materialene ikke representerer helt ulike sjelesorgverdener. Familierelaterte problemer ligger høyt i begge grupper, med 62 prosent blant pinsepastorene og 70 prosent blant prester og diakoner. Også konflikter forekommer relativt hyppig i begge materialene, med 45 prosent i pinsebevegelsen og 49 prosent i Den norske kirke. Gudsbilder er også et sentralt tema i begge kontekster, men rapporteres hyppigere blant pinsepastorene enn blant prester og diakoner, med 50 prosent mot 34 prosent. Dette viser at relasjonelle utfordringer og trosmessig fortolkning er viktige sjelesorgtemaer på tvers av kirkelig tradisjon, selv om de inngår i noe ulike helhetsprofiler.

De største forskjellene kommer særlig til uttrykk i temaer som personlig og åndelig vekst og modning, helbredelse, sorg, lidelsens problem, ubesvarte spørsmål og frykt for døden.

Personlig og åndelig vekst og modning rapporteres 38 prosentpoeng hyppigere blant pinsepastorene enn blant prester og diakoner. Helbredelse rapporteres 35 prosentpoeng hyppigere i pinsematerialet. Også lidelsens problem og ubesvarte spørsmål forekommer 21 prosentpoeng hyppigere blant pinsepastorene. Dette indikerer at pinsepastorenes sjelesorg i større grad tematiserer troslivets utvikling, erfaringer av Guds mulige inngripen og behovet for å fortolke livserfaringer teologisk. Et illustrerende eksempel er temaet helbredelse. Nesten halvparten av pinsepastorene oppgir at helbredelse tas opp ganske ofte eller veldig ofte i sjelesorgsamtaler, mens dette forekommer langt sjeldnere blant prester og diakoner. Dette kan tyde på at helbredelse ikke bare fungerer som et teologisk motiv i pentekostal tradisjon, men også som et konkret sjelesorgtema. I en pinsekontekst kan konfidenter dermed komme til sjelesorg med forventning om forbønn, guddommelig inngripen eller hjelp til å forstå manglende helbredelse. Funnene om lidelsens problem og ubesvarte spørsmål peker i samme retning. De viser at sjelesorg i pinsekontekst ikke bare handler om forventning og håp, men også om å bearbeide erfaringer der Guds nærvær, taushet eller handling oppleves som krevende å forstå.

Hos prester og diakoner i Den norske kirke er det derimot sorg, ensomhet, depresjon, somatiske lidelser og psykiske lidelser som i større grad preger de mest frekvente temaene. Dette gir materialet fra Den norske kirke en tydeligere profil av livskrise, tap, helsebelastning og eksistensiell sårbarhet. Frykt for døden forekommer også langt hyppigere blant prester og diakoner enn blant pinsepastorene. Mens frykt for døden rapporteres som et relativt lavfrekvent tema i pinsematerialet, er forskjellen mellom gruppene på 21 prosentpoeng. Selvmordstanker rapporteres ikke av noen pinsepastorer som et tema som forekommer ganske ofte eller veldig ofte, mens dette ligger på rundt 10 prosent blant prester og diakoner. Dette må tolkes med varsomhet, særlig på grunn av utvalgets størrelse, men funnet reiser likevel spørsmål om hvilke krise- og dødstemaer som hyppigst aktualiseres i de ulike sjelesorgkontekstene.

De minst frekvente temaene viser samtidig en viss likhet mellom materialene. Temaer som innvandring, Guds dom, helvete, seksuelle problemer, andre religioner og arbeidsledighet rapporteres sjelden som ganske ofte eller ofte i begge grupper. Dette antyder at enkelte temaer har en marginal plass i sjelesorgsamtaler på tvers av kirkelig kontekst. Samtidig er det interessant at helligjørelse er blant de minst frekvente temaene i Den norske kirke, mens personlig og åndelig vekst og modning er blant de mest frekvente temaene i Pinsebevegelsen. Dette forsterker inntrykket av at åndelig formasjon og trossmessig utvikling har en mer sentral plass i pinsepastorenes sjelesorg.

Tabell 1: Tema i sjelesorgsamtaler blant pastorer og prester/ diakoner

Hvilke temaer snakkes det om i sjelesorgsamtalene?	Besvarelser i %				N = 66	Gj.snitt 1-4 pastorer	Gj.snitt 1-4 Prester/diakoner (N=408)	Diff. mellom pastorer og prester/diakoner
	(Nesten) aldri	Av og til	Ganske ofte	Veldig ofte				
Familierelaterte problemer	0	38	52	10	66	2,7	2,9	-0,1
Personlig/ åndelig vekst	1	41	47	11	66	2,7	2,0	0,7
Konflikter	5	50	41	4	66	2,5	2,6	-0,1
Gudsbilder	11	39	50	0	66	2,4	2,2	0,2
Helbredelse	2	50	40	8	66	2,4	1,9	0,5
Sorg	5	56	36	3	66	2,4	3,1	-0,7
Tilgivelse	6	57	30	7	63	2,4	2,1	0,3
Etiske spørsmål	6	53	39	2	66	2,4	2,1	0,2
Depresjon	9	58	27	6	66	2,3	2,2	0,1
Tvil	8	56	36	0	66	2,3	2,1	0,2
Ubesvarte spørsmål	9	58	29	4	66	2,3	1,7	0,6
Ensomhet	17	47	30	6	66	2,3	2,5	-0,3
Bønn, meditasjon	14	51	32	3	66	2,2	1,9	0,3
Psykiske lidelser/ sykdom	15	54	26	5	66	2,2	2,2	0,0
Somatiske lidelser/ sykdom	17	53	27	3	66	2,2	2,2	-0,1
Skyld	14	57	29	0	66	2,2	2,1	0,1
Troskamp	12	62	24	2	66	2,2	1,7	0,4
Guds fravær	20	53	23	4	66	2,1	1,0	1,1
Identitetsproblemer	25	43	29	3	63	2,1	1,8	0,3
Helligjørelse	13	68	19	0	63	2,1	1,3	0,7
Kjærlighetsforhold	22	51	25	2	61	2,0	2,1	0,0
Teodicé, lidelsens problem	6	58	30	6	61	2,0	1,8	0,2
Åndelig erfaring/ mystikk	15	67	16	2	61	2,0	1,9	0,2
Skam	21	61	12	6	66	2,0	2,0	0,1
Følelse av tomhet	23	54	23	0	61	2,0	2,0	0,0
Problemer med Bibelen	23	59	18	0	64	1,9	1,8	0,1
Mangel på mening eller mål	28	57	15	0	61	1,9	2,2	-0,3
Økonomiske forhold	34	53	11	2	61	1,8	1,6	0,2
Seksuelle problemer	41	56	3	0	61	1,7	1,5	0,2
Usikkerhet rund endr. i samfunnet	42	48	10	0	61	1,7	1,5	0,1
Å bli voksen eller gammel	49	39	10	2	61	1,6	1,9	-0,3
Frykt for døden	48	46	6	0	66	1,6	2,1	-0,6
Selv mordstanker	56	44	0	0	63	1,4	1,7	-0,3
Alkohol-/ narkotikaproblemer	62	33	3	2	61	1,4	1,7	-0,2
Arbeidsledighet	57	41	2	0	64	1,4	1,4	0,1
Innvandring	59	38	3	0	64	1,4	1,4	0,0
Kirkepolitiske forhold	67	25	8	0	61	1,4	1,5	-0,1
Helvete	64	33	3	0	64	1,4	1,4	0,0
Guds dom	67	30	3	0	63	1,4	1,5	-0,2
Andre religioner	73	22	5	0	63	1,3	1,4	-0,1

Note: Tabellen viser hvor ofte ulike temaer tas opp i sjelesorgsamtaler blant pinsepastorer. Prosenttallene bygger på en fire-delt skala fra 1 ((nesten) aldri) til 4 (veldig ofte). Gjennomsnittsskårene for prester/ diakoner er hentet fra Grung et al. (2016). Positive differanser angir høyere gjennomsnitt blant pinsepastorer, negative differanser høyere gjennomsnitt blant prester/ diakoner. Tabellen er deskriptiv.

For å tydeliggjøre hovedmønsteret i pinsematerialet er de tolv hyppigst rapporterte temaene fra tabell 1 samlet i tabell 2. Tabellen bygger på andelen respondenter som har svart «ganske

ofte» eller «veldig ofte», og fungerer som en forenklet oversikt over hvilke samtaletemaer som oftest aktualiseres i pentekostal sjelesorg. Familierelaterte problemer, personlig og åndelig vekst, gudsbilder og helbredelse ligger høyest, noe som peker mot en sjelesorgprofil der relasjonelle utfordringer, trosmessig bearbeiding, åndelig utvikling og forventning om Guds nærvær veves tett sammen. Samtidig viser tabellen at klassiske sjelesorgtemaer som sorg, ensomhet, tvil og lidelsens problem også har en tydelig plass.

Samlet sett tegner funnene et bilde av to sjelesorgkontekster med overlappende, men ulike tematiske profiler. I begge materialene er relasjonelle utfordringer, konflikter og gudsbilder viktige temaer. Forskjellen ligger særlig i hvordan de øvrige temaene fordeler seg. Den norske kirkes materiale har en tydeligere sorg-, krise- og helseorientert profil, mens pinsematerialet i større grad preges av åndelig vekst, helbredelse, gudsbilder, tilgivelse og teologisk fortolkning av lidelse og ubesvarte spørsmål. Dette kan forstås som uttrykk for at sjelesorgens tematikk formes av både teologisk tradisjon, institusjonell kontekst og konfidentenes forventninger til hva sjelesorgsrommet kan og bør romme.

Tabell 2: De tolv hyppigste samtaletemaene i pentekostal sjelesorg

Tema i sjelesorgsamtalen	Ganske ofte / Veldig ofte (%)
Familielaterte problemer	62
Personlig/ åndelig vekst og modning	58
Gudsbilder	50
Helbredelse	48
Konflikter	45
Etiske spørsmål	41
Sorg	39
Tilgivelse	37
Ensomhet	36
Tvil	36
Teodicé, lidelsens problem	36
Bønn, meditasjon	35

Note: Tabellen viser de tolv temaene pinsepastorene oftest oppgir at forekommer i sjelesorgsamtaler. Tallene angir andelen respondenter som har svart «ganske ofte» eller «veldig ofte». Prosenttallene er avrundet til nærmeste tall.

Forståelse av sjelesorg

Pastorene fikk fritekstspørsmål om hvordan de forstår sjelesorg, og svarene ble analysert kvalitativt. Denne analysen resulterte i tre hovedkategorier: 1) lytting og empati, 2) veiledning og rådgivning, samt 3) åndelig støtte og trøst. Samtidig bekrefter surveydataene at disse forståelsene har bred oppslutning, særlig når sjelesorg forstås relasjonelt og som en naturlig arena for å bringe inn troens dimensjon.

I kategorien *lytting og empati* betoner pastorene viktigheten av å skape et rom der konfidenten kan åpne seg og bli møtt med forståelse. Dette speiles i over 80 prosent oppgir at de ganske ofte eller veldig ofte arbeider konfidentsentrert, og rundt 80 prosent rapporterer det samme om medvandring (jf. tabell 3). En av pastorene skriver: «Samtaler som er lyttende til menneskenes utfordringer. Ikke nødvendigvis at man har råd og svar, men kan lytte til og gi omsorg.» Den andre kategorien, *veiledning og rådgivning*, fremstår også som sentral. Over 70 pro-

sent oppgir at de ganske ofte eller veldig ofte driver åndelig omsorg, mens 70 prosent sier at de ganske ofte eller veldig ofte gir åndelig veiledning. Dette samsvarer med flere av pastorut-sagnene om å være til stede, gi råd og bidra til forståelse. En pastor skriver: «Være til stede, være en som lytter og skaper trøst og forhåpentligvis forståelse. Gi råd som folk kan ta med seg videre.» Den tredje kategorien, *åndelig støtte og trøst*, peker på hvordan pastorene integrerer tro og forbønn i sjelesorgrommet. Rundt 80 prosent oppgir at de ganske ofte eller veldig ofte bringer gudsdimensjonen inn i menneskers liv. Rundt 75 prosent sier at de lett åpner opp for den åndelige dimensjonen. En pastor skriver: «Møte og lytte til mennesker, og gi rom for dem til å åpne seg ... hjelpe dem til forståelse av Gud/Jesus og troens perspektiver og muligheter. Forbønn.» Samtidig nyanserer surveyfunnene bildet. Nesten 40 prosent sier at de (nesten) aldri oppfatter seg selv som budbringer fra Gud, og 40 prosent oppgir det samme for en forkynnende rolle. Dette bekrefter at de fleste pastorer ikke ser sjelesorgrommet som en arena for forkynnelse, men heller for lytting, støtte og medvandring. Samlet sett viser funnene at sjelesorg blant pinsepastorer fremstår som en praksis der menneskelig nærvær og åndelig dimensjon holdes tett sammen. Resultatene viser en tydelig tyngde i det konfidentsentrerte og relasjonelle, samtidig som den åndelige dimensjonen integreres som en naturlig del av samtalen. Samtidig er det liten oppslutning om forkynnende eller «budbringer»-orientert sjelesorg, noe som peker mot bildet av pastoren som medvandrer snarere enn forkynner.

Tabell 3: Ulike sjelesørgeriske tilnærminger blant pastorene

Ulike sjelesørgeriske perspektiver	Besvarelser i prosent				Gj.snitt 1–4:	N=
	(Nesten) aldri	Av og til	Ganske ofte	Veldig ofte		
Konfidentsentrert	1	17	56	26	3,1	66
Bringe gudsdimensjonen inn i menneskers liv	0	16	63	21	3,0	66
Medvandring	1	17	61	20	3,0	66
Åndelig omsorg	0	19	63	17	3,0	66
Lett for å åpne opp for den åndelige dimensjonen	2	24	59	15	2,9	66
Åndelig veiledning	0	30	57	13	2,8	66
Livstolker i lys av kristen tro	8	34	46	12	2,6	66
Forsiktig tilnærming av den åndelige dimensjonen	14	52	32	3	2,2	66
Samtaler kun om den åndelige dimensjonene hvis/når konfidenten åpner opp for det	34	37	25	5	2,0	66
Budbringer fra Gud	39	40	18	3	1,9	66
Livshjelp uten den åndelige dimensjonen	34	53	10	3	1,8	66
Forkynnende	40	41	18	2	1,8	66

Note: Tabellen viser pastorenes vurdering av hvor ofte ulike sjelesørgeriske tilnærminger preger deres praksis. Prosent-tallene bygger på en fire-delt skala fra 1 ((nesten) aldri) til 4 (veldig ofte).

DISKUSJON

Pentekostal sjelesorg som distinkt praksis

Denne studien viser at pentekostal sjelesorg bør forstås som en distinkt kirkelig praksis, ikke bare fordi pastorene anvender bønn, bibelbruk og forbønn, men fordi sjelesorgsforståelsen formes av en pneumatologisk virkelighetsforståelse. Den Hellige Ånd forstås ikke primært som en teologisk referanse i bakgrunnen, men som en mulig aktør i selve samtalerommet. Dette gir sjelesorgen en annen epistemologisk struktur enn den som vanligvis beskrives i folkekirkelig sjelesorgslitteratur: Sjelesørgeren lytter ikke bare etter konfidentens fortelling, men også etter hvordan Gud kan være nærværende, talende eller virksom i denne fortellingen. Slik står pentekostal sjelesorg i kontinuitet med bevegelsens vektlegging av bibeltroskap, Åndens nærvær, bønn, helbredelse og skjelning (Decker et al., 2021; Mathew, 2020; Buker, 2021, 2022; Cartledge, 2001; French, 2017, 2019, 2021, 2022). Dette skiller seg fra dominerende beskrivelser av sjelesorg i Den norske kirke. Grung et al. (2016) beskriver prester og diakoner som overveiende konfidentsentrerte, og Jakobsen og Jakobsen (2022) hevder at diakoner er varsomme med å åpne for den åndelige dimensjonen dersom konfidenten ikke selv åpner for den. Slike beskrivelser gjenspeiler imidlertid en folkekirkelig kontekst der sjelesorg ofte skjer i ritualnære sammenhenger og møter et bredt spekter av befolkningen. De kan derfor ikke uten videre overføres til Pinsebevegelsen i Norge, der sjelesorgen springer ut av en annen teologisk selvforståelse, menighetsstruktur og praksistradisjon.

En viktig strukturell forskjell mellom kontekstene bør også nevnes: Det er rimelig å anta at konfidenter som kommer til en pinsepastor, ofte har en tilknytning til menigheten – som medlemmer, deltakere eller gjennom relasjonelle bånd. Dette skiller seg fra praksisen i Den norske kirke, hvor prester og diakoner møter et bredere spekter av mennesker, også utenfor trosfellesskapet. Johannessen (2025) beskriver folkekirken som en mangetydig størrelse, men viser hvordan Den norske kirke historisk har fungert som en kirke der ritualer danner ramme for kollektive handlinger og livsløpsmarkeringer fra vugge til grav. Dette bidrar til å forklare hvorfor sjelesorg i Den norske kirke ofte utøves i tilknytning til ritualer som dåp, bryllup og særlig gravferder, og hvorfor prester og diakoner møter mennesker med ulik grad av kirkelig forankring. En annen vesentlig forskjell gjelder teologisk utdanning og profesjonalisering. Johannessen (2025) understreker at personlig forpliktelse og teologisk kompetanse er to kvalitativt ulike størrelser som ikke kan erstatte hverandre, og knytter prestatjenestens profesjonalitet til formell kompetanse og kvalitetssikring. For å bli prest i Den norske kirke kreves normalt en standardisert profesjonsutdanning i teologi, mens Pinsebevegelsen i Norge ikke har et tilsvarende formelt utdanningskrav. I denne studien oppgir 46 prosent av respondentene at de har teologisk høyere utdanning, 35 prosent har bibelskole eller tilsvarende, mens 19 prosent verken har teologisk utdanning eller bibelskole. Dette viser ikke at pinsepastorer mangler teologisk kompetanse, men at kompetansen er mer sammensatt og mindre institusjonelt standardisert. Dermed kan sjelesorgspraksisen i større grad være formet av lokal menighetskultur, personlig erfaring, karismatisk praksis og pastorens egen rolleforståelse.

Kontekst, tematikk og tilnærming

Funnene i denne studien indikerer at sjelesorgspraksisen blant pastorer i Pinsebevegelsen i Norge fremstår som distinkt i uttrykk og vektlegging sammenlignet med det som beskrives i

folkekirkelig sjelesorglitteratur og i studier av prester og diakoner i Den norske kirke. Dette betyr ikke at pinsepastorenes praksis står i motsetning til en konfidentsentrert sjelesorgforståelse. Tvert imot oppgir pastorene selv i stor grad at de arbeider konfidentsentrert. Skjelningen handler derfor ikke om hvorvidt praksisen er konfidentsentrert eller ikke, men om hvordan en konfidentsentrert orientering kombineres med rådgivning, åndelig støtte, forbønn og forventning om Guds nærvær. Fritekstsvarene viser særlig tre dimensjoner i pastorenes forståelse av sjelesorg: 1) lytting og empati, 2) veiledning og rådgivning, samt 3) åndelig støtte og trøst. Denne tredelingen gir innblikk i en praksis med ulike dimensjoner som utfyller og forsterker hverandre. I lys av Eides (2014) distinksjon mellom forståelse og fordypning kan man si at pentekostal sjelesorg rommer begge disse bevegelsene: den søker å forstå mennesket i sin helhet, samtidig som den søker å møte det på et eksistensielt og åndelig dypere plan. Det samme bildet tegner seg når man analyserer hvilke samtaleteknikker pastorene benytter. Studien viser at de ikke bare praktiserer aktiv lytting, men også anvender forklaring, rådgivning og ulike former for åndelig kommunikasjon – noe som igjen gjenspeiler de tre hoveddimensjonene i deres sjelesorgpraksis. En slik praksis kan også romme en sårbarhet: Når åndelig veiledning og rådgivning fletter seg tett sammen, kan sjelesørgeren ubevisst bli for styrende eller introdusere åndelige tolkninger som konfidenten verken ønsker eller har forutsetninger for å bearbeide. Pentekostal sjelesorg fremstår dermed som en praksis som integrerer emosjonell, relasjonell og åndelig støtte. Med åndelig orientert menes her ikke bare at samtalen rommer eksistensielle eller religiøse spørsmål, men at pastorene i større grad beskriver sjelesorgen som et rom for bønn, forbønn, bibelbruk, åndelig veiledning og refleksjon omkring Guds mulige nærvær og inngripen i menneskers liv. Slik blir sjelesorgen ikke bare responsiv, men også formativ, ved at den søker å støtte konfidenten i tro, livstolkning, åndelig modning og håp. Samtidig ligger praksisens sårbarhet nettopp i koblingen mellom åndelig veiledning, rådgivning og forventning om Guds nærvær, særlig dersom pastorens fortolkning blir for styrende eller gis for stor autoritet.

Denne orienteringen kommer også til uttrykk i hvilke temaer som oftest aktualiseres i sjelesorgsamtalene. Temafordelingen antyder at sjelesorgens innhold ikke bare bestemmes av individuelle konfidenters behov, men også av den kirkelige kontekstens teologiske språk, institusjonelle kontaktflater og forventningsstruktur. Mens Den norske kirkes materiale har en tydeligere sorg-, krise- og helseorientert profil, fremstår pinsematerialet i større grad som tros-, vekst-, helbredelses- og fortolkningsorientert. Dette kan forstås i lys av Tunhavs (2020) analyse av svensk pentekostal spiritualitet, hvor spiritualitet beskrives som et samspill mellom lære, praksis og affekt, og hvor kontinuiteten med tidlig pinsebevegelse særlig kommer til uttrykk i Jesus-sentrering, frelsesfokus, Bibelens autoritet, lokalmenigheten som relasjonsfellesskap, bønnens betydning, forventning om guddommelig helbredelse og lengsel etter Gud. I denne studien kommer en tilsvarende spiritualitet til uttrykk i sjelesorgens tematiske profil: personlig og åndelig vekst, gudsbilder og helbredelse ligger høyt blant pinsepastorene, mens sorg er det klart mest fremtredende temaet blant prester og diakoner. Dette betyr ikke at de to kontekstene representerer adskilte sjelesorgverdener. Familierelaterte problemer, konflikter og gudsbilder forekommer hyppig i begge materialer. Forskjellen ligger snarere i hvilke temaer som danner sjelesorgens tyngdepunkt. Særlig funnene om personlig og åndelig vekst, helbredelse, lidelsens problem og ubesvarte spørsmål tydeliggjør at pentekostal sjelesorg ofte fungerer som et rom for trossmessig fortolkning. Her handler sjelesorg ikke bare om å bearbeide livsproblemer, men også om å forstå erfaringer i lys av Gud, Åndens nærvær, bønn og muligheten for forvandling. Samtidig nyanserer funnene bildet av pentekostal sjelesorg som ensidig håps- eller helbredel-

sesorientert. At lidelsens problem og ubesvarte spørsmål rapporteres hyppigere blant pinsepastorene, viser at sjelesorgen også rommer erfaringer av Guds taushet, fravær eller uteblitte inngripen. Dette er sjelesørgersk betydningsfullt, ettersom religiøse og åndelige kamper – forstått som konflikter, spørsmål og tvil knyttet til tro, Gud og religiøse relasjoner – kan forsterke psykisk og eksistensiell belastning dersom de forblir uadressert (Campbell, 2022). Det pentekostale særpreget ligger derfor ikke bare i forventningen om at Gud kan handle, men også i behovet for å fortolke erfaringer der dette ikke skjer på en entydig måte.

Denne tematiske profilen innebærer både en ressurs og en sårbarhet. Den gir sjelesorgen et språk for håp, bønn, helbredelse og åndelig modning, men kan samtidig gjøre enkelte erfaringer mindre synlige. Når temaer som frykt for døden og selvmordstanker rapporteres langt sjeldnere blant pinsepastorene, bør dette tolkes med varsomhet, særlig på grunn av utvalgets størrelse. Samtidig viser Tunhav (2020) at svensk pentekostal spiritualitet også preges av endring og diskontinuitet, blant annet ved at enkelte tidligere identitetsbærende temaer knyttet til synd, Åndens rolle og eskatologi får mindre plass. Dette gjør det relevant å spørre hvilke erfaringer og temaer som får språk i pentekostal sjelesorg, og hvilke som risikerer å bli mindre tydelige dersom sjelesorgens dominerende språk er håp, vekst og Guds mulige inngripen.

Omfang, pastorrolle og etiske spenninger

Funnene viser at sjelesorg har et langt mindre omfang blant pinsepastorer enn blant prester og diakoner i Den norske kirke, noe som reiser viktige spørsmål om både rolleforståelse og praksis. Der sjelesorg i Den norske kirke er institusjonelt forankret og regnes som en kjerneoppgave, fremstår den i pinsebevegelsen som mer perifer og situasjonsstyrt. Denne forskjellen forklarer noe av variasjonen i omfang, men ikke alt. Med tanke på pentekostal teologisk vekt på relasjon, forvandling og Den Hellige Ånds nærvær, er det påfallende at så mange pastorer rapporterer få eller ingen sjelesorgssamtaler i løpet av en måned. Dette tyder på et mulig gap mellom teologiske idealer og praktisk utøvelse. Dersom sjelesorg forstås som en arena der Ånden virker i møte mellom mennesker, er det bemerkelsesverdig at praksisen ikke har en mer fremtredende plass i pastoralt arbeid. Samtidig peker funnene på et betydelig uutnyttet potensial, der en sterkere integrering av sjelesorg – i bred forstand – kunne styrke både menighetsomsorg og pastoralt lederskap. Slik sett aktualiserer forskjellen i omfang et behov for videre refleksjon i pinsebevegelsen, både om hva sjelesorg er, og hvilken rolle den bør spille i lys av bevegelsens egen teologi og selvforståelse.

Pinsepastorer inntar i større grad enn prester og diakoner en rådgivende rolle i sjelesorgen. Dette kan delvis forstås i lys av pastorens selvforståelse som hyrde for menigheten. Resane (2020) viser hvordan *servant leadership* og *shepherd leadership* i kristen kontekst vektlegger pastorens ansvar for å veilede, beskytte og utruste, samtidig som pastoral integritet er avgjørende for å unngå ureflektert eller dominerende praksis. I dette materialet peker den rådgivende orienteringen mot en grunnleggende spenning mellom hyrdeautoritet og konfidentautonomi. Denne spenningen kan også forstås som et spørsmål om fortolkningsmakt. Johannessen (2025) beskriver fortolkningsmakt som makt over meningsdannelse og symboler, en maktform som utøves gjennom språk, myter, symboler og narrativer, og som former fellesskapets identitet, grunnsyn og verdier. Han understreker samtidig at denne makten ikke bare utøves i forkynnelsen, men også i sjelesorg og andre pastorale praksiser, der menneskers livstolkning og moralske verdier berøres. I en pentekostal kontekst kan slik fortolkningsmakt få en særlig intensitet fordi pastorens råd, bibelske fortolkning og forventning om Åndens ledelse kan veves

tett sammen. På den ene siden kan rådgivning forstås som uttrykk for omsorg, ansvar og et ønske om å styrke konfidentens evne til å ta egne valg. På den andre siden viser funnene at pinsepastorer oftere enn prester og diakoner griper inn i konfidentens prosess gjennom råd, forklaringer og i enkelte tilfeller overtalelse. At én av fem pastorer oppgir å bruke overtalelse av og til, mot kun en liten andel av prestene og diakonene, peker på en mulig sårbarhet i praksisen. Når pastorens veiledningsrolle kombineres med åndelig autoritet og forventning om Åndens ledelse, kan grensene mellom støtte, påvirkning og styring bli mindre tydelige. Dette gjør det nødvendig med en pentekostal sjelesorgteologi som både verdsetter frimodig veiledning og samtidig fastholder konfidentens autonomi, grenser og tolkningsansvar.

Trosdimensjon og frimodighet i sjelesorgen

Pinsepastorer viser større frimodighet og åpenhet for trosdimensjonen i sjelesorgen enn det som fremkommer i studier av Den norske kirke. Dette bør imidlertid ikke forstås som et enkelt enten–eller-spørsmål, der tro enten tematiseres eller ikke. Forskjellen synes snarere å handle om grader av eksplisitt åndelig språkbruk, hvem som introduserer trosdimensjonen, og hvilke former for religiøse eller spirituelle uttrykk som oppleves naturlige i samtalen. Dette kommer særlig til uttrykk i bruken av bønn, bibellesning og forbønn i samtaler med konfidenter. I motsetning til funnene hos Jakobsen og Jakobsen (2022), som viser at ingen av diakonene i Den norske kirke trekkes mot budskapsorientering og at bønn og bibellesning sjelden brukes, viser denne studien at *uttrykksfulle kirkelige virkemidler* er vanlige og naturlige innslag i pinsepastoral sjelesorg. Pastorene beskriver en praksis der trosdimensjonen ofte bringes inn av dem selv – ikke som forkynnelse, men som en integrert del av relasjonen og samtalen. I lys av Liebroer et al.s (2019) skjelling mellom ulike modeller for *spiritual care* kan pinsepastorenes praksis forstås som tydeligere forankret i en bestemt tros- og tradisjonskontekst enn i en generell spiritualitetsforståelse. Denne frimodigheten kan forstås i lys av pentekostal tro og praksis, hvor Den Hellige Ånd anses som aktivt nærværende og virksom i menneskers liv. Sjelesorg blir dermed et rom hvor Ånden kan virke til trøst, veiledning og fornyelse – noe som legitimerer en mer åpen og trosbasert tilnærming. Samtidig reiser dette praksismønstret et behov for etisk bevissthet og ydmykhet i møte med konfidentens historie og sårbarhet. Uttrykket *uttrykksfulle kirkelige virkemidler* kan romme alt fra lavmælte bønner til mer intense, trosfylte forbønnspraksiser – noe som ikke nødvendigvis oppleves trygt eller relevant for alle konfidenter. I noen tilfeller kan slike praksiser utilsiktet aktualisere minner om tidligere åndelige overtramp eller uønsket religiøs påvirkning. Dermed krever denne typen sjelesorg en særlig evne til å lytte og skjelve. Funnene peker på at pinsepastorene i liten grad oppfatter sin rolle som forkynnende eller kerygmatiske i tradisjonell forstand. Samtidig betyr ikke dette at kerygmatiske trekk er fraværende i praksisen. Når pastorene bruker bibelreferanser, forbønn og åndelig veiledning, kan sjelesorgen få et tydelig budskaps- og fortolkningspreg. Det avgjørende er likevel at pastorene selv beskriver dette som støtte, medvandring og åndelig hjelp, snarere enn som forkynnelse til konfidenten. Pentekostal sjelesorg synes derfor ikke å være kerygmatiske i en rendyrket forstand, men den rommer kerygmatiske elementer som integreres i en relasjonell og konfident-sentrert samtaleform. Dermed peker studien ikke på et absolutt skille mellom «religiøs» og «ikke-religiøs» sjelesorg, men på ulike måter å artikulere og integrere trosdimensjonen på. Mens prester og diakoner i folkekirkelige studier oftere beskrives som tilbakeholdne med å introdusere eksplisitt religiøst språk før konfidenten selv åpner for det, opplever pinsepastorene det som mer naturlig at bønn, bibelreferanser, forbønn og forventning om Åndens ledelse kan

inngå som del av samtalen. Dette underbygger hovedfunnet: Pentekostal sjelesorg kjennetegnes av frimodighet, tillit til Åndens virke og en åpenhet for å adressere åndelige behov i samtalen, men også med et behov for etisk refleksjon om hvordan dette gjøres i praksis.

Pentekostal sjelesorg som dialogisk mellomposisjon

Pentekostal sjelesorg bør dermed ikke forstås som kerygmatiske sjelesorg i tradisjonell forstand. Selv om en teologi med sterk forkynningsprofil kunne forventes å føre til en mer budskapsorientert sjelesorg, viser funnene i denne studien at en slik slutning blir for enkel. Pastorene beskriver ikke konfidenten primært som mottaker av et budskap, men som et menneske de lytter til, støtter, veileder og ber sammen med. Samtidig er praksisen heller ikke rendyrket konfidentsentrert. Sjelesørgeren følger ikke bare konfidentens egen prosess, men bringer også inn råd, bønn, bibelske perspektiver og forventning om Åndens nærvær. Pentekostal sjelesorg fremstår derfor som en mellomposisjon, men ikke bare i betydningen en balanse mellom kerygmatiske og konfidentsentrerte sjelesorg. Den utfordrer selve aksene som slike modeller ofte forutsetter. Dersom sjelesorg forstås som et spenn mellom budskapsorientering og konfidentorientering, risikerer man å overse at pentekostal sjelesorg introduserer en tredje dimensjon: forventningen om Åndens nærvær og virke i samtalen. Denne tredje dimensjonen innebærer imidlertid ikke at pentekostale sjelesorgserfaringer nødvendigvis er vesensforskjellige fra erfaringer som i en folkekirkelig kontekst kan formuleres med andre teologiske begreper, som Guds nærvær, evangeliets trøst, nåde, fred eller eksistensiell mening. Forskjellen ligger snarere i hvordan erfaringene språkliggjøres, hvilke forventninger som knyttes til samtalen, og hvilken rolle Åndens mulige aktive nærvær gir i pastorens forståelse av sjelesorgsrommet.

Denne dimensjonen gjør at sjelesorgen ikke bare orienteres mot budskapet eller konfidenten, men mot en dynamisk fortolkningsprosess der pastor, konfident og Gud forstås som relasjonelt involvert. Det er derfor mer presist å forstå pentekostal sjelesorg som en dialogisk praksis enn som en variant av kerygmatiske eller konfidentsentrerte sjelesorg. Begrepet dialogisk brukes her som en analytisk betegnelse på en pentekostal forståelse av sjelesorg, ikke som en påstand om at bare pentekostal sjelesorg rommer erfaringer av Guds nærvær. I en slik praksis inngår lytting og nærvær sammen med bønn, skjelning og teologisk fortolkning. Samtidig er dette nettopp punktet der praksisens etiske sårbarhet blir tydelig. Når pastorens forventning om Åndens ledelse kombineres med rådgivning og åndelig veiledning, kan grensene mellom støtte og styring bli uklare. Det finnes en risiko for at sjelesørgeren for raskt tolker erfaringer i et åndelig spor, eller introduserer tolkninger konfidenten ikke ønsker eller har forutsetninger for å håndtere. Derfor trenger pentekostal sjelesorg ikke mindre pneumatologi, men en mer reflektert pneumatologi – en forståelse av Åndens nærvær som både gir frimodighet og forplikter til ydmykhet, prøving og etisk varsomhet.

KONKLUSJON

Denne studien har undersøkt hvordan sjelesorg forstås og praktiseres blant pastorer i Pinsebevegelsen i Norge, og hvordan denne praksisen fremstår i sammenligning med folkekirkelig sjelesorglitteratur og studier av prester og diakoner i Den norske kirke. Sjelesorg i pentekostal kontekst utøves i hovedsak gjennom en tredelt praksis med vekt på lytting og empati, veiledning og rådgivning, samt åndelig støtte og forbønn. Sjelesorg fremstår dermed som en praksis

der menneskelig nærvær og åndelig dimensjon veves sammen, og der samtalen forstås som en mulig arena for Guds aktive virke. Sammenlignet med funn fra Den norske kirke trer pentekostal sjelesorg fram som en distinkt variant av sjelesorg. Den er mer eksplisitt trosorientert og forankret i en bestemt konfesjonell og menighetsbasert virkelighetsforståelse. Pastoren forstår seg både som medvandrer og åndelig veileder, og uttrykksfulle kirkelige virkemidler som spesifikk forbønn og henvisninger til Bibelen integreres naturlig i samtalen. Samtidig viser studien at forskjellen ikke bare gjelder metode, men også tematisk profil: Mens materialet fra Den norske kirke har en tydeligere sorg-, krise- og helseorientert profil, fremstår pinsematerialet i større grad som tros-, vekst-, helbredelses- og fortolkningsorientert. Samlet sett kan pentekostal sjelesorg, slik den beskrives av pastorene i denne studien, forstås som en dialogisk praksis, der sjelesørger og konfident forstår samtalen som åpen for Den Hellige Ånds nærvær og aktive virke. Denne praksisen rommer ressurser som frimodighet, håp, forbønn, åndelig veiledning og forventning om Guds nærvær. Samtidig reiser den etiske spørsmål, særlig når hyrdeautoritet, rådgivning og forventning om Åndens ledelse veves sammen. Studien peker derfor på behovet for en pentekostal sjelesorgteologi som både verdsetter pneumatologisk frimodighet og samtidig utvikler et mer nyansert språk rundt åndelige uttrykk, konfidentens autonomi, grenser og tolkningsansvar. Studien løfter frem behovet for videre empirisk forskning som kan utdype forståelsen av hvordan pentekostal sjelesorg og Åndens nærvær erfares, fortolkes og praktiseres.

REFERANSER

- Adams, J. E. (1973). *The Christian counselor's manual*. Baker Academic.
- Anderson, A. (2004). *An Introduction to Pentecostalism: Global Charismatic Christianity*. Cambridge university Press.
- Austad, A., og Johannessen-Henry, C. T. (2020). Sjelesorg som flerfoldig og flerstemmig praksis. *Tidsskrift for Praktisk Teologi*, 37 (1), 67–77.
<https://doi.org/10.48626/TPT.V37I1.5306>.
- Berg, Bruce L. & Lune, Howard (2012). *Qualitative research methods for the social sciences*. Pearson Education Inc.
- Buker, Bill (2021) "Expanding God's Redemptive Fractal: Spirit-centered Counseling and the Transformative Wisdom of Jesus," *Salubritas: International Journal of Spirit-Empowered Counseling*: Vol. 1, Article 5. <https://doi.org/10.31380/salubritas1.0.29>
- Buker, Bill J. (2022) "Spirit-Centered Counseling and Second-Order Change: The CPR Model," *Salubritas: International Journal of Spirit-Empowered Counseling*: Vol. 2, Article 5. <https://doi.org/10.31380/2771-1242.1020>
- Cartledge, D. F. (2001). A Pentecostal Approach to Pastoral Counselling: Applying Gifts of the Spirit & Revelation Knowledge. *Australasian Pentecostal Studies* (4). <https://aps-journal.com/index.php/APS/article/view/35>
- Cavanagh, Stephen (1997). Content analysis: concepts, methods and applications. *Nurse Researcher*, 4 (3), s. 5–16.
- Campbell, M. (2022). When Faith Hurts: Clients' Experience of the Therapeutic Relationship and a Counselor's way of Being on the Resolution of Religious and Spiritual Struggles. *Journal of Pastoral Care & Counseling*, 76(4), 234–244.
<https://doi.org/10.1177/15423050221116542>

- Decker, E. E., Jr. (1996). A theology of Holy Spirit empowerment. I J. K. Vining & E. E. Decker, Jr. (Red.), *Soul care: A pentecostal-charismatic perspective* (s. 59–79). Cummings & Hathaway Publishers.
- Decker, E. E., Jr. (1997). The hermeneutics of Pentecostal and Charismatic approaches to counseling. I J. K. Vining (Ed.), *The Spirit of the Lord is upon me: Essential papers on Spirit-filled caregiving* (s. 67–82). Cummings & Hathaway Publishers.
- Decker, E. E., Jr.; Buker, B. & Lamp, J. S. (2021). The Spirit, Change, and Healing: Toward a Spirit-Centered Model of Counseling. I *Salubritas: International Journal of Spirit-Empowered Counseling*, 1 (4) (s. 7–28). DOI: 10.31380/salubritas1.0.7 <https://digitalshow-case.oru.edu/salubritas/vol1/iss1/4>
- Decker, E. E., French, H. R., & Parker, S. (2022). Pentecostal Spirituality and Counseling. *Salubritas: International Journal of Spirit-Empowered Counseling*, 2(1). <https://doi.org/10.31380/2771-1242.1012>
- DeMarinis, V. (2003). *Pastoral Care, Existential Health, and Existential Epidemiology*. Stockholm. Verbum.
- Eide, Ø. M. (2014). *Forståelse og fordykning – perspektiv på den sjelesørgeriske samtalen*. Luther forlag
- Engelbret, P. F. (2019) *Who is Present in Absence? : A Pentecostal Theological Praxis of Suffering and Healing*. Pickwick Publications
- French, H. R. (2017). Counseling in the Spirit: The outworking of a pneumatological hermeneutic in the praxis of pentecostal therapists. *Practical Theology*, 10(3), 1–14. <https://doi.org/10.1080/1756073X.2017.1354512>
- French, H. R. (2019). A practical pneumatology of counselling: Understanding the therapeutic process through the lived experiences of Pentecostal and Charismatic counsellors (Unpublished doctoral dissertation). University of Aberdeen, United Kingdom.
- French, H. R. (2021). Counseling in the Already, Not Yet. *Salubritas: International Journal of Spirit-Empowered Counseling*. Vol. 1, Article 7. <https://doi.org/10.31380/salubritas1.0.79>
- French, H. R. (2022). Expanding Our Horizons. *Salubritas: International Journal of Spirit-Empowered Counseling*. Vol. 2, Article 3. <https://doi.org/10.31380/2771-1242.1029>
- Grevbo, T. J. S. (2006). *Sjelesorgens vei: en veiviser i det sjelesørgeriske landskap – historisk og aktuelt*. Luther forlag
- Grevbo, T. J. S. (2018). *Sjelesorg i teori og praksis: en lærebok og håndbok med mange perspektiver*. Luther forlag
- Grung, A. H., Danbolt, L. J., & Stifoss-Hanssen, H. (2016). På sporet av dagens sjelesorg-praksis i Den norske kirke. *Tidsskrift for Praktisk Teologi*, 33(1), 28–43. <https://doi.org/10.48626/tpt.v33i1.5188>
- Hollenweger, W. J. (1986). Pentecostals and the Charismatic Movement, in Cheslyn Jones et al. (red), *The Study of Spirituality*. S. 549-54. Oxford University Press.
- Hollenweger, W. J. (1997). *Pentecostalism : origins and developments worldwide*. Hendrickson. Hendrickson Publishers.
- Jakobsen, M. og Jakobsen, M. (2022). Verken psykolog eller kirkelig forkynner. Diakoners forståelse av rollen som sjelesørger og bruk av kirkelige ressurser. *Tidsskrift for Sjelesorg*, 22 (1), 74–91.
- Johannessen, H. (2025). *Prest*. Cappelen Damm Forskning. <https://doi.org/10.23865/cdf.279>
- Kellemen, R. W. (2007). *Spiritual Friends: A Methodology of Soul Care and Spiritual Direction*. BMH Books.
- Land, S. J. (1993/2010). *Pentecostal Spirituality: A passion for the Kingdom*. CPT Press.
- Larsen, M. M. (2021, 26. mai). Pinsebevegelsens første kvinnelige pastor: – Kristne homofile møter et hav av stengte dører. *Vårt Land*.
- Liefbroer, A. I., Ganzevoort, R. R., & Olsman, E. (2019). Addressing the spiritual domain in a plural society: What is the best mode of integrating spiritual care into healthcare? *Mental Health, Religion & Culture*, 22(3), 244–260. <https://doi.org/10.1080/13674676.2019.1590806>

- Mathew, T. (2020). *Ministry Between Miracles: A Biblical Model of Spirit-led Pastoral Care*. Goodnews Books
- McMahan, O. (1995). Pentecostal counseling from a God-centered perspective. I J. K. Vining (Red.), *Pentecostal caregivers: Anointed to heal* (s. 38–50). Cummings & Hathaway Publishers.
- Okkenhaug, B. (2002). *Når jeg ser ditt ansikt: Innføring av kristen sjelesorg*. Verbum.
- Serrano, N. (2003). Pentecostal spirituality: Implications for an approach to clinical psychology. I M. McMinn & T. Hall (Red.), *Spiritual formation, counseling, and psychotherapy* (s. 215–231). Nova Science.
- Stifoss-Hanssen, H., Grung, A. H., Austad, A., Danbolt, L. J. (2019). Sjelesorg i bevegelse. Kerygmatiske, konfidentorientert, dialogisk sjelesorg – møte mellom teoretiske posisjoner og et empirisk materiale. *Tidsskrift for Sjelesorg*, 39 (1), 75–95.
- Statistisk sentralbyrå. (2025). *Fakta om religion*. Hentet 30. september 2025 fra <https://www.ssb.no/kultur-og-fritid/faktaside/religion>
- Sphar, A. R. & Smith, A. A. (2003). *Helping Hurting People: A Handbook on Reconciliation-Focused Counseling and Preaching*. University Press of America.
- Sørensen, S. & Waldemar, J. (2023). *Den Hellige Ånd i vår tid*. Hermon forlag.
- Tunhav, P. (2020). Spirituality in the Swedish Pentecostal movement: Continuity, discontinuity, and change. *Journal of the European Pentecostal Theological Association*, 40(1), 60–72. <https://doi.org/10.1080/18124461.2020.1719294>
- Parker, S. (2014). Tradition-based integration: A Pentecostal perspective. *Journal of Psychology and Christianity*, 33(4), 311–321.
- Parker, S. (2016). Psychological Formation: A Pentecostal Pneumatology and Implications for Therapy. I D. J. Chandler (Red.), *The Holy Spirit and Christian Formation* (s. 49–67). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-42667-9_4
- Resane, K. T. (2020). Servant Leadership and Shepherd Leadership: The Missing Dynamic in Pastoral Integrity in South Africa Today. *HTS Teologiese Studies / Theological Studies*, 76, 1. <https://doi.org/10.4102/hts.v76i1.5608>.
- Rolén, E. (2014). *En enkel samtale om det vanskelige. Sjelesorgbok for hvermann*. Genesis forlag.
- Rudmoen, R. (2004). *Omsorg og sjelesorg*. Rex forlag.
- Vining, J. K., & Decker, E. E., Jr (Red.). (1996). *Soul care: A Pentecostal-Charismatic perspective*. Cummings & Hathaway Publishers.
- Wagner, C. P. (1984). *Leading your Church To Growth*. Harrow, Middelsex: March Europe
- Waldemar, J. (2023). Den komplekse pastorrollen: en kvantitativ studie blant pinsepastorer. *Scandinavian Journal for Leadership and Theology*, 10, 220–242. <https://doi.org/10.53311/sjlt.v10.68>

Jarle Waldemar (f. 1978) er hovedpastor i Filadelfiakirken Drammen. Han er doktorgradsstipendiat ved Høyskolen for ledelse og teologi (HLT) og doktorgradskandidat ved MF vitenskapelige høyskole. Waldemar er pedagog og teolog, og har utdanning på masternivå innenfor praktisk teologi, ledelse, pedagogikk, familierapi, sjelesorg og konflikthåndtering. Han har skrevet over 45 bøker, blant annet studiekommentarene til *Hverdagsbibelen Pluss*, vært bidragsyter for *Bibelen Guds Ord Fokus* og skrevet bibelkommentarserien *Grunnfestet*. E-post: post@jarlewaldemar.no

- Waldemar, J. (2025). Åndens aktive nærvær i nattverden: Refleksjoner rundt pentekostalt nattverdssyn. *Scandinavian Journal for Leadership and Theology*, 12, 43–58. <https://doi.org/10.53311/sjlt.v12.144>
- Waldemar, J. (2023). Den komplekse pastorrollen: en kvantitativ studie blant pinsepastorer. *Scandinavian Journal for Leadership and Theology*, 10, 220–242. <https://doi.org/10.53311/sjlt.v10.68>